

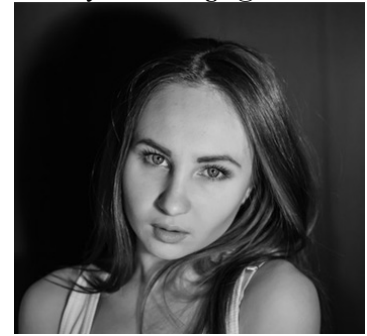
КОВТУНЕНКО*Ксенія Валеріївна
k.v.kovtunenka@mzeid.in*

*д.е.н., доцент, член-кореспондент
Академії економічної кібернетики
України, зав. кафедри, Одеський
національний політехнічний
університет*

УДК 339.9:[696+697]

**ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ
ІМПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ПІДПРИЄМСТВ, ЩО
ЗДІЙСНЮЮТЬ ДІЯЛЬНІСТЬ У
СФЕРІ МОНТАЖУ СИСТЕМ
ОПАЛЕННЯ,
КОНДИЦІОНУВАННЯ ТА
ВОДОПРОВІДНИХ МЕРЕЖ**

**IMPORT ACTIVITY
ORGANIZATION FEATURES OF
ENTERPRISES ACTING IN THE
FIELD OF INSTALLATION OF
HEATING, CONDITIONING AND
WATER CONTROL NETWORKS**

КОЦАГА*Анастасія Олексіївна
nastyona.kotsaga@ukr.net*

*студент, Одеський національний
політехнічний університет*

Стаття присвячена визначенню особливостей організації імпоротної діяльності підприємств, що надають послуги монтажу систем опалення, кондиціонування та водопровідних мереж, передумов і перспектив проведення даної імпоротної діяльності.

Статья посвящена определению особенностей организации импортовой деятельности предприятий, предоставляющих услуги монтажа систем отопления, кондиционирования и водопроводных сетей, предпосылок и перспектив проведения данной импортовой деятельности.

The article is devoted to the determination of the peculiarities of the organization of import activities of enterprises providing the installation of heating, air conditioning and water supply networks, preconditions and prospects for carrying out this import activity.

Ключові слова: імпорт; будівельно-монтажні підприємства; постачальники; монтаж систем опалення, кондиціонування та водопровідних мереж

Ключевые слова: импорт; строительно-монтажные предприятия; поставщики; монтаж систем отопления, кондиционирования и водопроводных сетей

Keywords: import; construction and assembly enterprises; suppliers; installation of heating, air conditioning and plumbing networks

ВСТУП

Сучасні тенденції розвитку підприємств будівельної галузі характеризуються зростанням конкурентоспроможності, фінансової стійкості та підвищенням якості товарів та послуг, що надають дані підприємства. Одним з найефективнішим методів виділення підприємства з-поміж конкурентів шляхом набуття переваги над ними є впровадження імпоротної діяльності, що допоможе підприємству впровадити новачції, ноу-хау, що були невідомі в Україні, використувати якіснішу продукцію та технології тощо.

Нині для підприємств, що надають послуги у сфері монтажу систем опалення, кондиціонування та водопровідних мереж є надзвичайно актуальним вдосконалюватися, адже конкуренція завелика, тому виділятися з-поміж конкурентів необхідно або за цінним фактором, або завдяки маркетингу, або надаючи якість у обслуговуванні та роботі. Організуючи імпорتنу діяльність підприємства таким чином роблять себе

конкурентоспроможнішими і одночасно підвищують рівень якості роботи та престижу компанії.

Питання, пов'язані з розвитком будівельної галузі знайшли відображення в роботах Токаревої О., Крикуна К., Рогожина П., Гойко А. та ін.. Проблематиці функціонування та розвитку підприємств будівельної галузі присвячено роботи Асаула А., Верхоглядвої Н., Вечерова В., Дружиніна А., Залуніна В., Іванілова О., Калугіна Ю., Конащука В., Млодецького В., Опескунова В., Орловської Ю., Полякова І., Радкевича А., Симіонова Ю., Торкатюка В., Тяна Р., Цуцаєва О. Шутенка Л. та ін. [8].

МЕТА РОБОТИ полягає в тому, щоб визначити, що таке імпортна діяльність та особливості її організації будівельних підприємств, що спеціалізуються на монтажі систем водопостачання, опалення та кондиціонування; порівняння імпортних товарів з товарами вітчизняного виробника та визначення доцільності проведення імпоротної діяльності; аналіз та статистика українських будівельних підприємств, що спеціалізу-

ються на монтажі та ремонтних послугах і проводять імпорту діяльність; визначення переваг та недоліків проведення імпорту діяльності будівельними підприємствами; проаналізувати очікуваний результат та перспективи впровадження імпорту діяльності на підприємствах сфери монтажу систем водопостачання, опалення та кондиціонування.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ системного та логічного підходу – в процесі формування теоретико-методичних засад визначення основ імпорту діяльності, діалектичний – при вивченні і узагальненні тенденцій і закономірностей динаміки впровадження імпорту діяльності на підприємства; економіко-статистичний та економіко-математичний – при визначенні та підрахуванні кількості підприємств, що вже використовують продукцію імпорту виробників, проведенні аналізу доцільності та перспективності впровадження імпорту діяльності на підприємства даної специфіки.

РЕЗУЛЬТАТИ

У сучасних ринкових умовах українські підприємства повинні бути фінансово стійкими, рентабельними, конкурентоспроможними, мати стійку позицію на ринку, вміти зміцнювати її, займати значну частину ринку і прагнути лідерства на ньому у сфері, в якій функціонує підприємство, адже сучасні ринкові умови створюють сильну конкуренцію, що повинна позитивно впливати на розвиток підприємств, спонукати їх до вдосконалення та підвищення стандартів якості товарів чи послуг, які підприємства надають, проте одночасно і створюють надто важкі умови для розвитку підприємств, які ще фінансово нестійкі або знаходяться лише на початковому етапі розвитку, які мають ще багато недоліків, дефектів та недоопрацювань.

Одним із методів виділення підприємства з-поміж конкурентів та створення прерогативи є впровадження імпорту діяльності. Даний вид зовнішньоекономічної діяльності можливо стане більш затратним, ніж покупка товарів у вітчизняного виробника, проте якість буде відрізнятися, адже багато українських спеціалістів впевнені, що вітчизняна продукція будматеріалів, інструментів, устаткування поступається продукції іноземних виробників, адже товари других є більш високотехнологічними та якіснішими.

Сучасна промисловість будівельних матеріалів – це комплексна галузь, яка містить у собі більше двадцяти самостійних підгалузей, багато з яких, у свою чергу, нараховують у своєму складі кілька видів виробництв, при цьому кожна підгалузь утворює свій ринок, який функціонує самостійно, утворюючи у сукупності загальний ринок будівельних матеріалів [2]. До складу будівельного комплексу входять три основні групи галузей:

1) видобуток і обробка мінерально-будівельної сировини (пісок, гравій, щебінь, бутовий камінь тощо);

2) виробництво в'язучих матеріалів (цемент, вапно, гіпс);

3) виробництво стінових матеріалів, виробів і конструкцій (бетонні, залізобетонні та інші конструкції та блоки).

Усі ці виробництва розвиваються на території

України. Найбільшого розвитку набуло виробництво збірного залізобетону, деяких стінових виробів, віконного скла і цементу. Проте більшість українських виробництв в цій галузі характеризуються технічним та технологічним відставанням, що зумовлює вузький асортимент та нижчу якість продукції, ніж в імпортерів. Належний рівень виробництв можна забезпечити лише за рахунок залучення інноваційно-інвестиційних проектів [8].

Сучасний ринок будівельних матеріалів в Україні характеризується наступними головними тенденціями:

– падіння видобутку кам'яного та бурого вугілля (на 16,7 %), зменшення видобутку металевих руд (на 6,6 %), показник «металургійне виробництво» знизився на 4,3 %, виробництво чавуну, сталі та феросплавів зменшилася на 10,1 %, виробництво коксу впало на 19,4 %. Основних причин кілька: втрата підприємств, що знаходяться на тимчасово окупованій території, зниження можливості конкурувати ціною на міжнародних ринках, переважання в структурі виробництва української чорної металургії сировини і продукції низьких переділів, ціни на які навіть в період сприятливої кон'юнктури зростають повільніше, ніж на металургійну продукцію з високою часткою доданої вартості [1];

– подорожчання будматеріалів на 10-15 %, що зумовлено факторами: очікуваним підвищенням тарифів на вантажні перевезення залізницею і подорожчанням електроенергії для промислових споживачів [10].

Галузь будівництва в Україні нині характеризується такими тенденціями:

– зростання обсягів будівельних робіт у всіх сегментах будівництва: загальний приріст за 10 місяців 2017 р. склав 23 %, зокрема зведення житлових будинків збільшилося на 13 %, нежитлових – на 27 %. Будівництво інженерних споруд зросло майже на третину – 28 %. У грошовому еквіваленті загальний обсяг робіт склав 73,5 млрд. грн. [3];

– сплеск будівельної активності позначився на вартості квадратних метрів: ціни знизилися. За статистикою в новобудові із 200 квартир за рік продається лише 10 [6].

За даними Держстату України в зовнішній торгівлі України експорт переважає над імпортом, проте обсяг експорту товарів та послуг України у 2017 р. становив 52329,6 млн. дол. США, імпорту – 54955,0 млн. дол. США. Порівняно із 2016 р. експорт збільшився на 16,0 %, імпорт – на 23,3 %. Негативне saldo зовнішньоторговельного балансу становило 2625,4 млн. дол. США (у 2016 р. позитивне – 541,6 млн. дол. США). Зовнішньоторговельні операції проводились із партнерами із 225 країн світу [4]. До загального числа експорту та імпорту входять також будівельні матеріали і послуги, у табл. 1 проаналізована динаміка змін імпорту будівельних матеріалів та будівельних послуг України протягом 2014-2016 рр.. Дані за 2017 р. є узагальненими, тому до динаміки не включаються.

Маємо тенденцію до збільшення імпорту послуг з ремонту та технічного обслуговування; машин, обладнання та механізмів; деревини; вироби з каменю, гіпсу, цементу. Враховуючи тенденцію підвищення імпорту над експортом в Україні вже в 2017 р., роби-

мо висновки про доцільність впровадження імпоротної діяльності для підвищення конкурентоспроможності, однак не в загрозу вітчизняним виробникам.

Для того, щоб ефективно організувати імпорتنу діяльність необхідно знайти надійного іноземного постачальника; врахувати рейтинг країн, що найбіль-

ше імпортують в Україну і створюють найсприятливіші умови для бізнесу. Одні з найпопулярніших іноземних та вітчизняних виробників, що реалізують будівельну продукцію та надають будівельно-монтажні послуги наведені у табл. 2.

Таблиця 1

Структура імпорту будівельних матеріалів та будівничих послуг України протягом 2014-2016 рр. (без урахування тимчасово окупованої території АР Крим та м. Севастополя, без частини зони проведення антитерористичної операції) [7]

Вид товару/послуги	2014 р.		2015 р.		2016 р.	
	Усього, млн. дол. США	Частка в загальному обсязі, відсотків	Усього, млн. дол. США	Частка в загальному обсязі, відсотків	Усього, млн. дол. США	Частка в загальному обсязі, відсотків
Імпорт послуг						
Послуги з будівництва	52,6	0,8	98,1	1,8	61,5	1,2
Послуги з ремонту та технічного обслуговування	106,5	1,7	85,8	1,6	90,8	1,7
Послуги трубопровідного транспорту	148,0	2,3	40,3	0,7	87,2	1,6
Всього імпорту послуг	6373,1	100	5523,0	100	5326,5	100
Імпорт товарів						
Полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них	4432,7	5,3	4566,0	6,0	2866,9	7,3
Деревина і вироби з деревини	358,0	0,4	256,2	0,3	196,7	0,5
Вироби з каменю, гіпсу, цементу	1095,5	1,3	1127,5	1,5	605,8	1,5
Недорогоцінні метали та вироби з них	5179,8	6,2	4953,2	6,5	2306,5	5,9
Машини, обладнання та механізми; електротехнічне обладнання	12923,8	15,5	11850,2	15,6	7889,4	20,1
Всього імпорту товарів	83135,4	100	75934,6	100	39249,8	100

Таблиця 2

Приклади найвідоміших іноземних та вітчизняних постачальників будівельної продукції та фірми з надання будівельно-монтажних послуг

Фірми-виробники	Назва фірми	Країна
Зарубіжні виробники	Uponor	Фінляндія
	HENCO	Бельгія
	TeCe	Німеччина
	REHAU	Швейцарія
	KAN-therm	Польща
	Incor	Польща
	Magnaplast	Німеччина
	OSTENDORF	Німеччина
	Danfoss	Данія
	Gerz	Австрія
	Giacomini	Італія
	Oventrop	Німеччина
	Honeywell	США
	Kermi	Німеччина
	Romstal	Румунія
	Purmo	Фінляндія
Lowara	Італія	
Belimo	Швейцарія	
Вітчизняні виробники	Kolo-UA	Україна
	Laris	
	Fancy Marble	
	Дніпрокераміка	
	Стройфарфор	
	MARIO	
LIBERTA		

У зовнішній торгівлі послугами головними імпортерами в Україні виступають такі країни: Велика Британія, Кіпр, Німеччина, Російська Федерація, США; торгівлі сировиною і будматеріалами: Австрія, Бельгія, Бразилія, Велика Британія, Гайана, Гватемала, Гвінея, Данія, Індія, Італія, Іспанія, Китай, Корея, Малайзія, Німеччина, Нідерланди, Польща, Португалія, Російська Федерація, Румунія, Словаччина, США, Таїланд, Угорщина тощо. Будівельно-монтажні підприємства потребують специфічної форми товарів: будматеріали, сировина, сантехніка, устаткування, обладнання тощо. Країнами-імпортерами даної групи товарів найчастіше виступають країни: Польща, Німеччина, Бельгія, Швейцарія, Італія, Франція, Єгипет, Нідерланди тощо.

При організації імпортової діяльності між постачальником і покупцем складається договір, де зазначені обов'язки та витрати кожної з сторін. Слід звернути увагу, що при імпорті сплачуються:

- послуги митного терміналу та зони митного контролю;
- послуги Державної фітосанітарної інспекції України (при проведенні фітосанітарного контролю товарів);
- послуги Міністерства охорони здоров'я (при проведенні санітарно-епідеміологічного контролю товарів);
- послуги Державної екологічної інспекції Міністерства екології та природних ресурсів України (при проведенні екологічного або радіологічного контролю товарів);
- митні платежі (ввізне (імпортне мито), податок на додану вартість, акцизний збір);
- брокерські послуги (при зверненні до брокерської фірми).

Обов'язковим є оформлення документів, необхідних для здійснення митного контролю та митного оформлення товарів і транспортних засобів, які переміщуються через митний кордон України, а також документів, необхідних для оформлення вантажу в режимі імпорту. Як імпортується будівельно-монтажні товари та матеріали, можуть запросити:

- висновок санітарно-епідеміологічної експертизи;
- сертифікат якості чи свідоцтво про визнання іноземного сертифіката;
- екологічна декларація та / або відбиток штампу на товаросупровідних документах про здійснення екологічного та/або радіологічного контролю;
- фітосанітарний сертифікат;
- сертифікат відповідності чи свідоцтво про визнання сертифіката відповідності (при необхідності) [11].

Організація імпортової діяльності потребує немало грошових вкладень, кропітку працю над пошуком постачальників і оформлення документів, проте при імпортової діяльності підприємства отримують вигоди за рахунок:

- уникнення обмежень внутрішнього ринку, знижуючи витрати на виробництво, або підвищуючи якість продукції;
- отримання дешевих високоякісних матеріалів, комплектуючих, технологій для їхнього використання у своєму виробництві;

– використання надлишкових потужностей торговельно-збутової мережі;

– доповнення наявних асортиментних груп товарів, що дозволяє фірми більше продукції запропонувати на продаж;

– можливості розподілення операційних ризиків, оскільки розширюючи коло постачальників, компанія менше залежить від диктату єдиного постачальника [5].

ВИСНОВКИ

Незважаючи на те, що протягом 2014-16 рр. в Україні експорт будівельно-монтажних товарів та послуг переважав над імпортом, вже з 2017 р. ситуація змінилася – нині панує тенденція до збільшення імпорту загалом і конкретно послуг та товарів будівництва. Передумовами впровадження імпортової діяльності підприємствами систем опалення, кондиціонування та водопровідних мереж є:

- отримання дешевих високоякісних будматеріалів, устаткування, інструментів;
- уникнення обмежень внутрішнього ринку;
- підвищення конкурентоспроможності за рахунок використання якісних матеріалів та розширення асортименту;
- можливість обирати постачальників з найвигіднішими умовами, встановлювати та регулювати умови проведення зовнішньоекономічних операцій.

Для ефективної організації імпортової діяльності підприємства необхідно знайти надійного постачальника, який зможе надати вигідні умови для співробітництва. Серед найвідоміших імпортерів будівельних матеріалів та будівельно-монтажних послуг є фірми таких країн: Німеччина, Швейцарія, Італія, Бельгія, Польща, Франція, Фінляндія, Данія, Австрія, США тощо.

Список використаних джерел

1. 2017 рік для України: економічне зростання чи плавання за течією? [Електронний ресурс] // facenews. – 2011. – Режим доступу: <https://www.facenews.ua>, вільний. – Загл. з екрану. (29.05.2018).
2. Борейко В.І. Перспективи виробництва будівельних матеріалів в Україні [Текст] / В.І. Борейко, М.Ю. Притула // Проблеми раціонального використання соціально-економічного та природно-ресурсного потенціалу регіону: фінансова політика та інвестиції. Збірник наукових праць. – 2011. – Випуск XVII, № 4. – С. 64–71.
3. В Україні на 23 % зросли обсяги будівництва [Електронний ресурс] // Еспресо. – 2018. – Режим доступу: <https://espresso.tv>, вільний. – Загл. з екрану. (24.10.2017).
4. Експорт товарів та послуг України торік зріс на 16%, імпорт – на 23,3 % - Держстат [Електронний ресурс] // Укрінформ. – 2015. – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua>, вільний. – Загл. з екрану. (30.05.2018).
- Ковтуненко К.В. Інноваційна економіка: теоретичні та практичні аспекти: монографія Вип. 2 / за ред. д.е.н., доц. К.В. Ковтуненко, д.е.н., доц. Є.І. Масленікова. – Херсон: Грін Д.С., 2017. – 906 с.
5. Козак Ю.Г., Sporek T., Molendowski E., Gribinsea A., Лебедева С. Н., Shengelia T., Лонгвінова Н.С.,

Kozak A., Припула Н.В., Осипов В.М., Aliabieva D., Кочевой М.М. Міжнародна торгівля: підручник. Видання 5-те, перероб. Та доп. – Київ-Катовіце-Краков: Центр учбової літератури, 2015. – 272 с.

6. Обсяги будівництва в Україні: підсумки 2017 (інфографіка) [Електронний ресурс] // finance.ua: онлайн журнал. – 2000. – Режим доступу: <https://news.finance.ua>, вільний. – Загл. з екрану. (30.12.2017).

7. Офіційний сайт Державної служби статистики України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>, вільний. – Загл. з екрану.

8. Пічугіна М.А. Аналіз стану ринку будівельних матеріалів України / Пічугіна М.А., Нужна Ю.К. // Збірник наукових праць "Сучасні підходи до управ-

ління підприємством". – № 1. – 2016.

9. У 2017 році імпорт товарів в Україну перевищив експорт на понад \$5,2 млрд [Електронний ресурс] // ZAXID.NET. – 2005. – Режим доступу: <https://zaxid.net>, вільний. – Загл. з екрану. (16.01.2018).

10. Цінові тенденції на ринку будівельних матеріалів України [Електронний ресурс] // ТБС Термобуд Стандарт. – 2018. – Режим доступу: <http://tbstandart.com>, вільний. – Загл. з екрану. (19.05.2018).

11. Що потрібно для здійснення зовнішньо-економічної діяльності [Електронний ресурс] // Бізнес-інкубатор «БІ-Запоріжжя». – 2017. – Режим доступу: <http://bi-ink.zp.ua>, вільний. – Загл. з екрану.